

صلى الله عليه وسلم

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دانشکده معماری و شهرسازی

پایان نامه تحصیلی جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد

رشته معماری داخلی

عنوان:

طراحی فضاهای داخلی هتل باباطاهر تهران

استاد راهنما:

دکتر مصطفی کیانی

استاد مشاور:

دکتر عبدالرضا محسنی

نگارش و تمقیق:

محبوبه اسماعیلی بازارده

Research &

شهریور ماه ۹۱

**Ministry of Science,
Technology**

University of Art

Thesis Title:

Interior architecture design of Baba taher hotel

Supervisor:

Dr. M. Kiani

Adviser :

Dr. A. Mohseni

A Thesis Submitted to Graduate Studies Office
in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of architecture

By :

Mahboobeh esmaili bazardeh

September 2011

تعهد نامه

اینجانب محبوبه اسماعیلی بازارده اعلام می‌دارم که تمام فصل‌های این پایان نامه و اجزاء مربوط به آن برای اولین بار (توسط اینجانب) انجام شده است. برداشت از نوشته‌ها، کتب، پایان‌نامه‌ها، اسناد، مدارک و تصاویر پژوهشگران حقیقی یا حقوقی (فارسی و غیرفارسی) با ذکر مأخذ کامل و به شیوه تحقیق علمی صورت گرفته است.

بدیهی است در صورتی که خلاف موارد فوق اثبات شود مسئولیت آن مستقیماً به عهده اینجانب خواهد بود.

امضاء

تاریخ

به دو بزرگ معمار

چشم به بود جاودانه‌شان

و بوسه مهر بر دستانشان

خالق خطوط بی انتهای زندگیم

بر خود می‌دانم، سپاس بی‌کرانم را تقدیم نمایم به:

استادان ارجمند، جناب آقای دکتر کیانی و جناب آقای دکتر محسنی که در مسیر این پروژه، خالصانه مرا راهنمایی نموده و تجربیات خود را در اختیارم قرار دادند.

خانواده دلسوز و همراه همیشگیم، که در تمام لحظات، شرایط آسایش را برایم مهیا نمودند.

جناب آقای شیروانی، مدیر محترم هتل بابا طاهر، که در این مدت با اینجانب همکاری بی‌دریغ نموده و مرا از تجربیات و اطلاعات ارزشمندشان در مقوله هتل‌داری آگاه ساختند.

مهندس کاوه احمدیان که همچون همیشه یاریگرم بودند.

و

محمد عزیزم که دلگرمی‌اش، همواره آرام بخش من است.

چکیده:

امروزه در جوامع پیشرفته، جذب جهانگرد و گردشگر و دست یافتن به منافع اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ناشی از آن به عنوان یکی از اهداف بلند مدت شناخته شده و در راستای نیل به این منظور شناسایی جاذبه‌های طبیعی، تاریخی و فرهنگی منطقه در سرلوحه برنامه‌ها قرار می‌گیرد. سپس برای دست یافتن به نتایج مطلوب، برنامه ریزی دقیق برای اجرای پروژه انجام می‌شود. در صورت حصول اطمینان از موفقیت پروژه، سرمایه‌گذاری‌های لازم در این مناطق انجام گرفته و تسهیلات لازم اعطا می‌گردد. صنعت هتل‌داری هم یکی از بخش‌های مهم و کلیدی در جذب گردشگر بوده و توسعه و تجهیز هتل‌ها از اهمیت ویژه‌ای در این زمینه برخوردار است و به همین دلیل در این تحقیق به موضوع هتل پرداخته شده است.

در همین راستا در بخش اول تحقیق حاضر به بیان تعاریف مربوط به بحث هتل‌داری (از جمله اوقات فراغت، جهانگردی و غیره) پرداخته و در ادامه، سیر تحول هتل در طول تاریخ و تیپولوژی‌های مختلف مراکز اقامتی در ایران و جهان را مورد بررسی قرار دادیم. در بخش دوم، با انجام مطالعات جامع، به بررسی پارامترهایی که در یک منطقه بر مقوله هتل‌داری اثر گذارند، پرداخته شده است. بیان اصول کلی نورپردازی هتل‌ها، مبحث جدیدی است که در مطالعات گذشته کمتر به آن توجه شده و در فصل سوم این رساله به صورت جامع تحلیل گردیده است. در فصل چهارم، چند نمونه هتل به عنوان نمونه مورد تحلیل و در فصل پنجم، وضع کنونی هتل باباطاهر تهران و کمی و کاستی‌های آن مورد بررسی قرار گرفته است. در نهایت فصل ششم این رساله به ارائه برنامه فیزیکی، دیگرام‌های ارتباطی و تصاویری از طراحی نهایی فضاهای داخلی هتل ذکر شده اختصاص یافته است. در بخش ضمیمه نیز انواع هتل از لحاظ درجه‌بندی، نیازها و ابعاد و استانداردهای لازم فضاها مورد بررسی قرار گرفته است.

کلید واژه‌ها

هتل، جهان‌گردی، فضاهای داخلی، طراحی، نورپردازی

فهرست مطالب

چکیده	۴
فهرست تصاویر	۵
مقدمه	۱
بیان مسئله	۱
اهداف تحقیق	۱
سؤالات تحقیق	۲
روش تحقیق	۳
قلمرو تحقیق	۳
محدودیت‌های تحقیق	۳
واژگان کلیدی	۳
فصل اول- تعاریف و مبانی اولیه هتل‌ها	۵
۱-۱ تعاریف و مفاهیم	۵
۱-۱-۱ اوقات فراغت	۵
۱-۱-۲ توریسم	۷
۱-۱-۳ جهانگردی	۷
۱-۱-۳-۱ انواع جهانگردی	۸
۱-۱-۳-۲ فراغت و جهانگردی	۹
۱-۲ سیر تحول هتل	۱۰
۱-۲-۱ سیر تحول هتل در اروپا	۱۰
۱-۲-۱-۲ هتل‌های امروزی:	۱۰
۱-۲-۲ تاریخچه هتل در ایران معاصر	۱۲
۱-۳ انواع مجتمع‌های اقامتی - تفریحی - توریستی	۱۳
۱-۳-۱ هتل مرکز شهر	۱۳
۱-۳-۲ هتل بین راهی	۱۳
۱-۳-۳ هتل تفریحی	۱۴
۱-۳-۴ هتل پانسیون (Hotel pension)	۱۴

۱۴	..... هتل آپارتمان ۱-۳-۵
۱۵	..... هتل فرودگاه ۱-۳-۶
۱۶	..... Motel متل ۱-۳-۷
۱۶	..... ریزورت هتل (Resort hotel) ۱-۳-۸
۱۷	..... هتل بوتیک ۱-۳-۹
۱۹	فصل دوم- بررسی عوامل زیربنایی تأثیرگذار بر مقوله هتل داری ۱۹
۱۹	۲-۱ عوامل تأثیر گذار بر صنعت توریسم ۱۹
۱۹	..... ۲-۱-۱ عوامل طبیعی ۱۹
۲۰	..... ۲-۱-۲ عوامل فرهنگی ۲۰
۲۰	..... 2-1-3 عوامل تاریخی ۲۰
۲۱	..... ۲-۱-۳-۱ کاخ گلستان ۲۱
۲۱	..... ۲-۱-۳-۲ شمس العماره ۲۱
۲۲	..... ۲-۱-۳-۳ موزه آبگینه ۲۲
۲۳	..... ۲-۱-۳-۴ برج آزادی ۲۳
۲۴	..... ۲-۱-۴ عوامل زیر بنایی ۲۴
۲۷	فصل سوم- اصول طراحی فضاهای داخلی هتل ۲۷
۲۷	۳-۱ اصول طراحی نورپردازی در فضاهای داخلی هتلها ۲۷
۲۸	..... ۳-۱-۱ اصول کلی طراحی روشنایی کیفی ۲۸
۲۸	..... ۳-۱-۱-۱ روشنایی عمومی ۲۸
۲۸	..... ۳-۱-۱-۲ درخشش کانون توجه ۲۸
۲۸	..... ۳-۱-۱-۳ بازی با درخشندگی ۲۸
۳۰	..... ۳-۱-۲ نورپردازی سطوح عمودی ۳۰
۳۰	..... ۳-۱-۲-۱ قوانین چیدمان منابع نوری در سیستم wallwashing ۳۰
۳۱	..... ۳-۱-۲-۲ مزایای نورپردازی wallwashing ۳۱
۳۴	..... ۳-۱-۳ تعریف سناریوهای مختلف نورپردازی در یک فضای واحد ۳۴
۳۶	..... ۳-۱-۴ اصول نورپردازی لابی هتلها ۳۶
۴۰	..... ۳-۱-۵ اصول نورپردازی رستوران هتلها ۴۰
۴۱	..... ۳-۱-۶ اصول نورپردازی فضاهای اقامتی در هتلها ۴۱

۴۳	۳-۱-۷ اصول نورپردازی در فضاهای ریلکسیشن هتل
۴۴	۳-۱-۸ اصول نورپردازی کافی شاپ هتل ها
۴۶	فصل چهارم- بررسی نمونه ها
۴۶	۴-۱ مهمانسرای عباسی - اصفهان، ایران
۵۲	۴-۲ هتل نارنجستان- مازندران، ایران
۵۴	۴-۳ هتل هیلتن - پاتایا، تایلند
۵۹	فصل پنجم: شناخت وضع موجود هتل باباطاهر تهران
۵۹	۵-۱ تاریخچه هتل بابا طاهر تهران
۵۹	۵-۲ مشخصات هتل باباطاهر تهران
۶۰	۵-۲-۱ دیاگرام ارتباط فضایی وضع موجود هتل باباطاهر تهران
۶۱	۵-۲-۲ بررسی فضاهای موجود هتل باباطاهر تهران
۶۳	۵-۳ بررسی بخش های مختلف هتل ها و کاستی های وضع موجود هتل باباطاهر تهران
۶۳	۵-۳-۱ ورودی هتل
۶۴	۵-۳-۲ پذیرش هتل
۶۵	۵-۳-۳ لابی
۶۷	۵-۳-۴ هال ورودی آسانسورها
۶۷	۵-۳-۵ رستورانها
۶۸	۵-۳-۶ اتاق خواب
۶۹	۵-۳-۷ سالن برگزاری جشن ها و سمینارها
۷۰	۵-۳-۸ فضاهای ارتباطی طبقات
۷۰	۵-۳-۹ بخش خانه داری و خدمات
۷۱	۵-۳-۱۰ آشپزخانه
۷۳	۵-۳-۱۱ پله های فرار
۷۵	فصل ششم: معرفی ایده های طراحی داخلی لابی هتل بابا طاهر تهران
۸۳	فهرست منابع و مأخذ

فهرست تصاویر:

- تصویر ۱-۱: هتل شراتون در فرودگاه چارلز دگل پاریس ۱۵
- تصویر ۱-۲: هتل فرودگاهی آتن ۱۵
- تصویر ۱-۳: هتل جک سونویل، فنلاند ۱۶
- تصویر ۱-۴: اوریتال رزورت هتل - مصر ۱۶
- تصویر ۱-۵: هتل بوتیک کندوان ۱۷
- تصویر ۱-۶: هتل بوتیک تووانای آنتالیا ۱۷
- تصویر ۲-۷: عمارت کاخ گلستان ۲۱
- تصویر ۲-۸: عمارت شمس‌العماره ۲۲
- تصویر ۲-۹: موزه آبگینه ۲۲
- تصویر ۲-۱۰: برج آزادی تهران ۲۳
- تصویر ۳-۱۱: تأثیر نورپردازی حجم و فضاهای داخلی هتل بر میزان جذب مشتری ۲۷
- تصویر ۳-۱۲: ریچارد کلی، پدر علم نورپردازی ۲۸
- تصویر ۳-۱۳: روشنایی عمومی ۲۸
- تصویر ۳-۱۴: درخشش کانون توجه ۲۸
- تصویر ۳-۱۵: بازی با درخشندگی ۲۸
- تصویر ۳-۱۶: تلفیق نورپردازی عمومی و تأکیدی ۲۹
- تصویر ۳-۱۷: تلفیق نورپردازی عمومی و تأکیدی ۲۹
- تصویر ۳-۱۸: تلفیق نورپردازی تأکیدی با نورپردازی دکوراتیو ۳۰
- تصویر ۳-۱۹: ایجاد مرز بین سطوح مختلف با نورپردازی Wallwashing ۳۱
- تصویر ۳-۲۰: حس روشنایی کمتر با مصرف انرژی بیشتر با نورپردازی Downlighting ۳۱
- تصویر ۳-۲۱: حس روشنایی بیشتر با مصرف انرژی کمتر با نورپردازی Wallwashing ۳۱
- تصویر ۳-۲۲: روشنایی عمودی ۳۲
- تصویر ۳-۲۳: روشنایی افقی ۳۲
- تصویر ۳-۲۴: القاء محیطی گرم با استفاده از رنگ نورهایی برگرفته از رنگ آتش ۳۳
- تصویر ۳-۲۵: القاء محیطی با طراوت در فصل بهار با استفاده از رنگ‌های خانواده سبز ۳۳
- تصویر ۳-۲۶: سناریوی پذیرایی ۳۴
- تصویر ۳-۲۷: سناریوی ناهار ۳۴

- تصویر 28-3: سناریوی سخنرانی 35
- تصویر 29-3: سناریوی شام 35
- تصویر 30-3: سناریوی اجرای موزیک 35
- تصویر 31-3: سناریوی شب 36
- تصویر 32-3: بازی با درخشندگی در لابی هتل 36
- تصویر 33-3: بالانس بین نور مستقیم و غیر مستقیم 37
- تصویر 34-3: تأمین نور عمومی در فضای لابی 37
- تصویر 35-3: نور تأکیدی روی عناصر دکوراتیو فضا 38
- تصویر 36-3: بهره‌گیری از نور روز 38
- تصویر 37-3: نورپردازی جداره‌های عمودی با استفاده از سیستم Wallwashing 39
- تصویر 38-3: نورپردازی جداره‌های دکوراتیو با ایجاد افکت نوری v شکل 39
- تصویر 39-3: زیباتر دیده شدن محیط با ایجاد کتراست نوری مناسب 40
- تصویر 40-3: نورپردازی غذاها، با استفاده از نور تأکیدی تأمین شده از منبع نوری هالوژن 40
- تصویر 41-3: افزایش حس محرمت با نورپردازی تأکیدی 41
- تصویر 42-3: استفاده از منابع نوری dark light در فضاهای اقامتی هتل 41
- تصویر 43-3: نورپردازی دکوراتیو در اتاق‌های خواب هتل ایجاد طرح های مختلف با Gobo 42
- تصویر 44-3: انتخاب رنگ نور دکوراتیو اتاق هتل توسط میهمان 42
- تصویر 45-3: نورپردازی در فضاهای ریلکسیشن هتل 43
- تصویر 46-3: استفاده از لوورهای جلوگیری از خیرگی چشم در فضاهای استراحت 43
- تصویر 47-3: ایجاد محیطی جذاب و صمیمی با نورپردازی دارای قابلیت تغییر رنگ 44
- تصویر 48-3: کافی شاپ هتل هیلتون - سائو پائولو 44
- تصویر 49-4: سفره‌خانه سنتی، مهمانسرای عباسی، اصفهان، ایران 47
- تصویر 50-4: مجموعه ورزشی، مهمانسرای عباسی، اصفهان، ایران 48
- تصویر 51-4: لابی ورودی، مهمانسرای عباسی، اصفهان، ایران 48
- تصویر 52-4: رستوران چهلستون، مهمانسرای عباسی، اصفهان، ایران 49
- تصویر 53-4: باغ مهمانسرا، مهمانسرای عباسی، اصفهان، ایران 50
- تصویر 54-4: تالار عالی‌قاو، مهمانسرای عباسی، اصفهان، ایران 51
- تصویر 55-4: تالار زرین، مهمانسرای عباسی، اصفهان، ایران 51

- تصویر ۵۶-۴ : نمای شمالی هتل نارنجستان، مازندران، ایران..... ۵۲
- تصویر ۵۷-۴ : نمای جنوبی هتل نارنجستان، مازندران، ایران..... ۵۲
- تصویر ۵۸-۴ : لابی هتل نارنجستان، مازندران، ایران..... ۵۳
- تصویر ۵۹-۴ : رستوران گردان هتل نارنجستان، مازندران، ایران..... ۵۴
- تصویر ۶۰-۴ : آمفی تئاتر هتل نارنجستان، مازندران، ایران..... ۵۴
- تصویر ۶۱-۴ : هتل هیلتن - پاتایا، تایلند..... ۵۵
- تصویر ۶۲-۴ : لابی و بخش پذیرش هتل هیلتن - پاتایا، تایلند..... ۵۵
- تصویر ۶۳-۴ : کافی شاپ هتل هیلتن - پاتایا، تایلند..... ۵۵
- تصویر ۶۴-۴ : لابی هتل هیلتن - پاتایا، تایلند..... ۵۶
- تصویر ۶۵-۴ : بخشی از فضای عمومی هتل هیلتن - پاتایا، تایلند..... ۵۶
- تصویر ۶۶-۴ : بخشی از فضای عمومی هتل هیلتن - پاتایا، تایلند..... ۵۷
- تصویر ۶۷-۴ : راهروی دسترسی در هتل هیلتن - پاتایا، تایلند..... ۵۷
- تصویر ۶۸-۵ : نمای هتل بابا طاهر تهران..... ۵۹
- تصویر ۶۹-۵ : پلان وضع موجود زیرزمین هتل باباطاهر تهران..... ۶۱
- تصویر ۷۰-۵ : پلان وضع موجود طبقه همکف هتل باباطاهر تهران..... ۶۱
- تصویر ۷۱-۵ : پلان وضع موجود طبقه اول هتل باباطاهر تهران..... ۶۲
- تصویر ۷۲-۵ : پلان طبقات اقامتی (دوم تا پنجم) در هتل باباطاهر تهران..... ۶۲
- تصویر ۷۳-۵ : وضعیت فعلی ورودی هتل باباطاهر تهران..... ۶۴
- تصویر ۷۴-۵ : وضعیت فعلی پذیرش هتل باباطاهر تهران..... ۶۵
- تصویر ۷۵-۵ : وضعیت فعلی لابی و فضای نشیمن هتل باباطاهر تهران..... ۶۶
- تصویر ۷۶-۵ : وضعیت فعلی هال ورودی آسانسور در هتل باباطاهر تهران..... ۶۷
- تصویر ۷۷-۵ : وضعیت فعلی رستوران هتل باباطاهر تهران..... ۶۸
- تصویر ۷۸-۶ : نقشه طبقه همکف لابی طراحی شده هتل بابا طاهر تهران..... ۷۷
- تصویر ۷۹-۶ : سرسرای ورودی و فضای پذیرش طراحی شده برای هتل بابا طاهر تهران..... ۷۷
- تصویر ۸۰-۶ : نقشه طبقه اول طراحی شده هتل بابا طاهر تهران..... ۷۸
- تصویر ۸۱-۶ : لابی و فضای دسترسی به کافی شاپ طراحی شده در هتل بابا طاهر تهران..... ۷۸
- تصویر ۸۴-۶ : کافی شاپ طراحی شده در هتل بابا طاهر تهران..... ۸۰
- تصویر ۸۵-۶ : فضای نشیمن لابی طراحی شده در هتل بابا طاهر تهران..... ۸۱

مقدمه:**بیان مسئله :**

بحث گردشگری و توریسم در کشور ما، با دارا بودن جاذبه‌های طبیعی و تاریخی فراوان در شهرهای مختلف آن، همواره جزء موارد کلیدی در مقوله درآمدزایی و ارتقاء سطح فرهنگی و اقتصادی آن مکان بوده است.

به تناسب آن، افزایش آگاهی و بالا رفتن سطح سلیقه افراد، باعث ایجاد فضایی رقابتی بین سیستم‌های مدیریتی مجموعه‌های تفریحی-توریستی گشته است تا با ارایه حداکثر خدمات با بالاترین کیفیت و مناسب‌ترین قیمت‌ها، نظر مثبت مراجعین را به خود جلب نموده و به حیات اقتصادی خود ادامه دهند.

در مورد پروژه مذکور، به علت محل قرارگیری آن در پایتخت کشور، درصد قابل توجهی از مراجعین به مواردی تعلق خواهند گرفت که برای انجام امور اداری و مقوله‌های کاری به تهران سفر کرده و قصد اقامت چند روزه خواهند داشت. لذا سرویس‌دهی مناسب به این گروه، مراجعات آتی آنان را به این هتل تضمین می‌نماید.

به طور کلی این حقیقت انکارناپذیر است که تمامی افراد به دنبال بهره‌مندی از بیشترین خدمات و بالاترین سطح رفاه با مناسب‌ترین پرداخت‌ها بوده که این خود توجیهی است بر هزینه‌های اولیه‌ای که لازم است هتل‌داران به منظور ارتقاء سطح کیفی هتل خود بپردازند.

اهداف تحقیق:

هدف این پروژه بررسی ضعف‌ها و کمبودهای حاکم بر وضعیت کنونی هتل بابا طاهر تهران و ارایه راهکارهایی جهت افزایش ظرفیت پذیرش میهمان، ارتقاء سطح کیفی فضاهای داخلی از جمله لابی، رستوران‌ها، کافی شاپ، سالن چند منظوره، فضاهای اقامتی و ..... علاوه بر آن پیشنهاد راهکارهایی به منظور سرویس‌دهی مجموعه در زمینه‌هایی که در محدوده سایت دارای کمبود بوده و نیاز به ایجاد آن احساس می‌شود. از جمله: مجموعه ورزشی، آمفی تئاتر جهت برگزاری همایش‌های مختلف، و غیره (بسته به اولویت و احساس نیاز بیشتر) با هدف ارتقاء درجه هتل از سه به پنج ستاره و افزایش سطح درآمدزایی مجموعه، می‌باشد.

سؤالات تحقیق :

این تحقیق دارای یک سوال اصلی و هشت سوال فرعی می‌باشد.

سؤال اصلی:

چه راهکارهایی به منظور افزایش سطح کیفی فضاهاى داخلی و ارتقاء درجه هتل بابا طاهر تهران قابل اجرا و از لحاظ اقتصادى توجیه پذیر خواهد بود؟

سؤالات فرعی:

- ۱- با توجه به محل قرارگیری هتل باباطاهر، اکثر مراجعین شامل چه قشری بوده و با چه هدفی در هتل اقامت می‌یابند و چه نیازهایی دارند؟
- ۲- ظرفیت پذیرش میهمان در شرایط فعلی به چه صورتی بوده و آیا احساس نیاز به تغییر آن حس می‌شود؟
- ۳- آرایه چه خدماتی از سمت مراجعین درخواست شده و مدیریت هتل از دادن آن سرویس‌ها معذور بوده است؟
- ۴- در مقوله هتل‌داری چه خدماتی درآمدزایی بیشتری داشته و تقویت آن زمینه‌ها مستلزم چه مواردی است؟
- ۵- آسیب‌هایی که در اثر گذر زمان بر کالبد اصلی هتل وارد شده بیشتر معطوف چه بخش‌هایی بوده و چه راهکارهایی برای پیش‌گیری از این آسیب‌ها قابل اندیشیدن است؟
- ۶- استانداردهای جهانی در طراحی هتل و درجه بندی آنها بر چه اساسی بوده و به منظور ارتقاء درجه هتل مورد مطالعه به چه مواردی باید توجه شود؟
- ۷- هتل‌های پایتخت و از جمله هتل باباطاهر تهران در چه فصولی پذیرای میهمانان بیشتری بوده؟ به چه علتی؟ و در مواقعی که بخش اقامتی هتل دارای درآمدزایی کمتری می‌باشد چه راهکارهای دیگری برای جبران این مورد قابل بررسی و سرمایه‌گذاری می‌باشد؟
- ۸- نقاط قوت هتل‌هایی با موقعیت و درجه مشابه هتل بابا طاهر تهران در چه مواردی بوده و چه راهکارهایی برای تقویت این مقوله‌ها در هتل مورد مطالعه وجود دارد؟

روش تحقیق :

روش تحقیق در بخش مطالعات پایه‌ی این پایان نامه، متکی به مطالعات کتابخانه‌ای و بررسی متون موجود پیرامون طراحی هتل و به موازات آن تحلیل نمونه‌های دارای ارزش در این مقوله می‌باشد. در این پروژه ابتدا به تحلیل وضعیت فعلی هتل بابا طاهر تهران و محدودیت‌ها و کسری‌های آن پرداخته، سپس به منظور بهبود سطح کیفی مجموعه با هدف ارتقاء درجه آن، با توجه به استانداردهای اولیه و اصول کلی زیباشناسانه به ارائه پیشنهاداتی جهت تغییر کاربری برخی از فضاها، ارائه خدماتی جدید در کل مجموعه و در نهایت طراحی و آفرینش فضاهایی مطلوب و ایده‌آل خواهیم پرداخت.

قلمرو تحقیق :

دوره‌ی زمانی

این تحقیق از ابتدای اردیبهت ماه سال ۹۱ آغاز و تا پایان شهریور ماه سال ۹۱ به طول انجامید.

محدودیت‌های تحقیق :

همچون سایر تحقیقات، این پژوهش نیز با محدودیت‌ها و موانع مختلفی مواجه بود که از قابل توجه‌ترین آنها می‌توان به کمبود منابع فارسی معتبر در زمینه اصول طراحی هتل‌ها اشاره نمود. با این وجود راهنمایی‌ها و تجربیات مدیر محترم مجموعه، جناب آقای شیروانی، که در نتیجه ۱۵ سال هتل‌داری حاصل گردیده است و در طول مدت پژوهش بی دریغ به اینجانب ارائه گردید، پوششی بود بر محدودیت‌های موجود. چراکه تجربیات عملی در این زمینه، خود یک منبع مفید اطلاعاتی به حساب می‌آید.

واژگان کلیدی :

هتل، توریسم، جهان‌گردی، فضا، فضاهای داخلی، طراحی، نورپردازی

– فصل اول –

تعاريف و مباني اوليه هتلها

فصل اول - تعاریف و مبانی اولیه هتل‌ها

۱-۱ تعاریف و مفاهیم

۱-۱-۱ اوقات فراغت

صنعتی شدن جوامع به معنی دخالت ماشین و انرژی در مراحل تولید، موجبات کاهش ساعات کار و افزایش ایام فراغت کارگران و کارمندان را فراهم آورده است. این روند ابتدا در کارخانجات و معدن و سپس در سایر ادارات و ارگانهای خدماتی به وجود آمد و آخرین گروهی که از این امتیاز برخوردار شدند کشاورزان و کارگران بودند.

ساعات کار هفتگی در ۱۰۰ سال قبل ۷۰ ساعت بود که در بسیاری از بخشهای کارگری به ۴۰ ساعت کاهش یافت و روزهای کار هفتگی از شش روز به پنج روز رسید، علاوه بر آن مرخصی سالیانه با استفاده از دستمزد ابتدا به ۱۵ روز و سپس به یک ماه در سال افزایش یافت.

نتیجه به دست آمده تنها در کاهش ساعات خسته کننده کار خلاصه نمی شود. زیرا ایام فراغت الزاماً به معنی افزایش ایام تنبلی و بیکاری نیست. بلکه موقعیتی است برای تبادل حقیقی و مؤثر فرهنگها و کمال انسانیت. فرد می تواند در پاره ای از این لحظات آزادانه در جهت ترقی خویش و بهبود شرایط همگان نقش سازنده ای را ایفا نماید.

فرانسوی‌ها با بهره‌گیری از واژه دقیق «Loisir» و انگلیسی‌ها با به خدمت گرفتن لغت «Leisure» ایام فراغت را به خوبی تشریح کرده‌اند. از این رو واژه فراغت تنها به معنی کار نکردن نیست، بلکه ایام فراغت را در انجام یک سلسله از فعالیت های ثمربخش مفید می دانند.

فراغت مجموعه زمان هایی است که طی آن شخص می تواند وقت آزاد خویش را پر کند، چه از طریق دراز کشیدن، چه تفریح کردن، چه به منظور بالا بردن مشارکت خویش در انجام امور اجتماعی به صورت داوطلب، چه در جهت بالا بردن اطلاعات مفید و چه حتی از طریق ضایع کردن اوقات خویش. تمامی این فعالیتها می بایست پس از رهایی از دام کلیه وظایف حرفه ای، خانوادگی و اجتماعی انجام گیرد. وجود تمایز، مختصات و کاربرد ایام فراغت را می توان به شرح زیر بیان کرد:

- رویارویی و تقابل آن با فعالیت های شدید روزانه در قالب وظیفه اقتصادی

- به معنی لحظات شیرین و یادآوری «تداعی معنی»

- به معنی احساس آزادی

- ارتباط با ارزش های فرهنگی

بدین ترتیب مشخص می‌شود که اختلاف کمی چشمگیری بین بیکاری و ایام فراغت وجود ندارد. در حالیکه بیکاری در سراسر دنیا در حال تزايد است، نمی‌توان استدلال نمود که به همان نسبت ایام فراغت نیز افزایش یافته است.

لذا ضرورت ایجاد تعادل در اوضاع اقتصادی و سیاسی نیز احساس می‌شود، در این صورت ایام فراغت نمایانگر فعالیت‌های فردی و جمعی است که معمولاً از سایر فعالیت‌ها برتر نمی‌باشد، بلکه مجموعه‌ای از تفرج‌هاست. با این همه گفتنی است که ایام فراغت سرمایه‌ای برای تک‌تک افراد جامعه محسوب می‌گردد، که می‌تواند در شکوفایی سایر استعدادهای مردمی مؤثر باشد.

1-1-1-1 گذراندن اوقات فراغت در ایران و جهان

از مطالعه آثار بجامانده در نهادها، می‌توان متوجه شد که انسان‌های اولیه اوقات فراغت خود را به کنده‌کاری بر روی بدنه غارها و ایجاد آثار هنری اولیه می‌پرداخته‌اند. در ادامه پیدایش انواع بازی‌ها، حاکی از آن است که شیوه جدیدی از گذراندن اوقات فراغت کشف گردیده است. به نحوی که بازی‌های المپیک در یونان بوجود آمد و ۱۲ قرن ادامه یافت. این بازی‌ها زیر نور ماه و در موقع معینی یعنی قبل از فرا رسیدن تابستان انجام می‌شده است.

مصریان نیز به جنگ گاوها و توپ بازی علاقه فراوان داشتند. و بیشتر ساعات بیکاری خود را با ورزش‌های قهرمانی و رزمی پر می‌کردند.

در صدهای میانی نیز بازی‌ها و تفرج منحصر به طبقه اشراف بود، اگر چه مردم عادی به تبعیت از اشراف به ورزش و سایر سرگرمی‌ها می‌پرداختند. با این همه سرگرمی‌های اساسی آنها را جشن‌های مذهبی فعالیت‌های وابسته به این جشنها تشکیل می‌داده است.

در ایران نیز تفریح و استفاده از امکانات تفریحی در ایام فراغت منحصراً در اختیار ثروتمندان و اشراف بوده است و سایر طبقات جامعه زندگی سخت و پر مشقتی داشته‌اند.

رونق شهر نشینی در دوران اشکانیان و ساسانیان صورت جدیدی از سرگرمی‌ها را در جامعه ایرانی به وجود آورد. برای نمونه رواج موسیقی، اختراع بازی شطرنج و تخته نرد را به همراه داشت. اما اکنون نیز مسئله ایام فراغت و گذران مناسب این ایام موضوعی است که می‌توان بیشتر به آن بها داد.

در جدول زیر، آماری از چگونگی گذران اوقات فراغت مردم ایران را در یک بازه آماری مشاهده خواهیم کرد.

۲۶/۴۸٪	سینما و تئاتر	۱
۱۷/۷۶٪	ماندن در خانه	۲
۱۳/۲۴٪	ورزش	۳
۱۲/۲۴٪	رفتن به قهوه خانه، رستوران و سینما	۴
۱/۸٪	گردش در خیابان و پارک	۵
۷/۸۰٪	شرکت در مجالس دوستانه و شب نشینی	۶
۴/۷۰٪	کارهای هنری	۷
۲/۵۲٪	مطالعه	۸
۲/۴۲٪	خرید	۹
۱/۰۳٪	بی جواب	۱۰
۰/۹۳٪	بی برنامه	۱۱

جدول ۱-۱: چگونگی گذران اوقات فراغت در ایران در یک بازه آماری

۱-۱-۲ توریسم

توریسم کسی است که بطور موقت مسافرت می کند و در کشور مورد علاقه خود حداقل ۲۴ ساعت اقامت می نماید. در ضمن هدف وی از مسافرت ممکن است استفاده از تعطیلات، تأمین سلامتی، مطالعه و تحقیق، موارد مذهبی و ورزشی، تجارت و امور بازرگانی، مسائل خانوادگی، مأموریت یا شرکت در کنفرانس باشد.

۱-۱-۳ جهانگردی

جهانگردی در قرون گذشته امتیاز ویژه‌ای برای تعداد انگشت شماری از مردم بود. اما در نیمه دوم قرن گذشته در اثر اختراع ماشین بخار و به راه افتادن نخستین خطوط راه آهن، جهانگردی گسترش یافت. به علاوه بهبود و تثبیت شرایط اقتصادی و امنیت و اطمینانی که در وضعیت حمل و نقل بوجود آمده نیز به جریان مسافرت‌ها سرعت بخشیده است.